

prima instanță: (Judecătoria Criuleni) V. Ciuntu

instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Ciugureanu, G. Dașchevici, M. Anton,

DECIZIE

22 februarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Galina Stratulat
Sveatoslav Moldovan
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de avocatul Crețu Doina în interesele lui Boaghe Dumitru,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Elia” împotriva lui Boaghe Dumitru privind încasarea prejudiciului material și, cererea reconvențională depusă de Boaghe Dumitru împotriva societății cu răspundere limitată „Elia” privind constatarea nulității actelor,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel declarată de Boaghe Dumitru,

c o n s t a ț ă:

La 19 februarie 2014, societatea cu răspundere limitată „Elia” s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva lui Boaghe Dumitru, solicitând încasarea prejudiciului material în mărime de 70000 lei, cât și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a reiterat că în baza contractului individual de muncă nr.04 din 09 aprilie 2012, a fost angajat în calitate de șofer de camioane MAN în cadrul societății cu răspundere limitată „Elia”, unde a activat pînă la 01 noiembrie 2013. Ulterior la 09 decembrie 2013 în baza ordinului nr.38-p din pentru lipsa de la serviciu a fost concediat.

Indică că, la 10 iulie 2013, s-a produs accidentul rutier în urma căruia au fost deteriorate bunurile societății și anume, camionul MAN cu număr de înmatriculare CLO 498 și remorca cu număr de înmatriculare CAS 951, în valoare totală de 93 157 lei. Vinovat în producerea accidentului rutier a fost recunoscut salariatul societății, Dumitru Boaghe.

La 12 iulie 2013 a fost întocmit Actul de defectare a bunurilor cu stabilirea mărimii prejudiciului, explicațiile scrise de salariatul Dumitru Boaghe și declarația

șefului secției transport privind producerea accidentului. Salariatul a depus acord cu privire la repararea prejudiciului benevol.

Astfel, cu acordul salariatului a fost reținută suma de 23157 lei. În baza ordinului nr.8 din 27 noiembrie 2013 a fost stabilit un termen suplimentar de recuperare a prejudiciului până la 22 decembrie 2013, însă Boaghe Dumitru nu a mai recuperat prejudiciul cauzat societății, ci a părăsit, în mod voluntar, locul de muncă, cauzând astfel un prejudiciu material reclamantului în mărime de 70 000 lei.

În cadrul examinării cauzei în fond, Boaghe Dumitru a înaintat cerere reconvențională împotriva societății cu răspundere limitată „Elia”, solicitând constatarea nulității Angajamentului din 10 iulie 2013 privind repararea prejudiciului și Ordinul nr.6 din 09 august 2013 emis de societatea cu răspundere limitată „Elia” privind stabilirea prejudiciului material în valoare de 93157 lei.

În motivarea cererii reconvenționale a invocat că, a activat în cadrul societății cu răspundere limitată „Elia” în calitate de șofer de camion.

Efectuând transportarea încărcăturii cu autocamionul reclamantului pe ruta Moldova - Transnistria, la 10 iulie 2013, s-a produs un accident rutier în urma căruia a fost deteriorat camionul MAN cu număr de înmatriculare CLO 498 și remorca cu numărul de înmatriculare CAS 951.

La 10 iulie 2013 a semnat Angajamentul prin care s-a obligat să restituie prejudiciul material adus, însă la semnarea acestuia dânsul a fost dus în eroare, explicându-i-se doar că așa este necesar și că i se va reține doar un salariu mediul lunar. Astfel, a fost dus în eroare pentru a-l determina să semneze Angajamentul menționat supra, utilizându-se mijloace de viclenie.

Menționează că, Angajamentul respectiv nu este semnat de către directorul societății reclamante, nu este indicată suma prejudiciului adus și nici careva termeni de achitare. Consideră că Angajamentul cu privire la repararea prejudiciului material contravine legii și nu corespunde realității, fiind semnat cu o dată din urmă, or, la data respectivă dânsul a rămas, la locul săvârșirii accidentului până 11 iulie 2013, fapt confirmat prin foaia de parcurs BS 573226 din 08 iulie 2013, care la rubrica „sosire” indică data de 11 iulie 2013.

Dumitru Boaghe susține că, prin Ordinul nr.6 din 09 august 2013, societatea cu răspundere limitată „Elia” l-a recunoscut vinovat în producerea accidentului rutier din 10 iulie 2013 constatând totodată mărimea prejudiciului material cauzat societății în valoare de 93 157 lei cu recuperarea benevolă a prejudiciului material, cu acordul salariatului.

Astfel, prin dispoziția nr.17 din 20 decembrie 2013, din contul salarial, i s-a încasat suma de 23 156,69 lei cu titlu de prejudiciu material, iar prin ordinul nr.38p din 09 decembrie 2013, din inițiativa angajatorului a fost desfăcut contractul de muncă cu Boaghe Dumitru începând cu data de 01 noiembrie 2013 pe motivul absenței nemotivate de la serviciu.

Consideră Ordinul nr.6 din 09 august 2013 ilegal și neîntemeiat și care urmează a fi declarat nul, deoarece Ordinul respectiv nu i-a fost adus la cunoștință,

iar despre existența acestuia dânsul a aflat abia cînd instanța i-a expediat la domiciliu cererea de chemare în judecată cu anexele respective.

Totodată, prin Ordinul menționat supra s-a constatat mărimea prejudiciului material cauzat societății în valoare de 93157 lei cu recuperarea benevolă a acestuia cu acordul salariatului, însă dânsul niciodată nu a dat acordul de achita societății cu răspundere limitată „Elia” prejudiciu. Mai mult, mărimea prejudiciului a fost evaluat de către angajații societății și nu de către o comisie de evaluare formată din specialiști în domeniu.

Invocă reclamantul că, în speță nu sînt întrunite toate elementele răspunderii materiale, și anume, nu a fost probat de către societatea cu răspundere limitată „Elia” că prejudiciul adus de către Boaghe Dumitru este rezultatul unei fapte ilicite al ultimului și existența vinovăției acestuia în săvîrșirea prejudiciului.

Prin încheierea judecătorei Criuleni din 17 noiembrie 2014, cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Elia” a fost scoasă de pe rol pe motiv că reclamantul nu a achitat taxa de stat în termenul stabilit de instanță.

Prin hotărîrea judecătorei Criuleni din 17 noiembrie 2014, cererea reconvențională depusă de Boaghe Dumitru a fost respinsă ca fiind tardivă.

La 02 decembrie 2014, societatea cu răspundere limitată „Elia”, a depus cerere de recurs împotriva încheierii judecătorei Criuleni din 17 noiembrie 2014, solicitând casarea acesteia cu remiterea pricinii la rejudecare.

Ulterior, la 09 decembrie 2014, avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru, a depus cerere de apel împotriva hotărîrii judecătorei Criuleni din 17 noiembrie 2014, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie admisă acțiunea reconvențională depusă de Dumitru Boaghe.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 iunie 2015 au fost admise cererea de recurs declarată de avocatul Pascal Veronica în interesele societății cu răspundere limitată „Elia” și cererea de apel declarată de avocatul Crețu Doina în interesele lui Boaghe Dumitru, casată hotărîrea și încheierea judecătorei Criuleni din 17 noiembrie 2014, cu remiterea pricinii la rejudecare în alt complet de judecată.

Prin hotărîrea judecătorei Criuleni din 28 octombrie 2015, cererea de chemare în judecată înaintată de societatea cu răspundere limitată „Elia” împotriva lui Boaghe Dumitru, a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la Boaghe Dumitru în beneficiul societății cu răspundere limitată „Elia” prejudiciul material în mărime de 70000 lei. În rest, pretențiile privind încasarea cheltuielilor de judecată, au fost respinse ca neîntemeiate. Totodată, s-a încasat de la Boaghe Dumitru în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2100 lei.

Cererea reconvențională depusă de Boaghe Dumitru împotriva societății cu răspundere limitată „Elia” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Invocînd ilegalitatea hotărîrii, 05 noiembrie 2015, avocatul Crețu Doina în interesele lui Boaghe Dumitru a depus apel, solicitînd, admiterea apelului, casarea hotărîrii judecătorei Criuleni din 28 octombrie 2015 cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu

răspundere limitată „Elia” și admisă acțiunea reconvențională depusă de Dumitru Boaghe.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2016, cererea de apel declarată de avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru, a fost restituită ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

La 09 martie 2016, avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii recurate cu remiterea pricinii spre rejudecare.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2016 s-a respins recursul declarat de avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru și s-a menținut încheierea Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2016.

La 27 iunie 2016 avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru a depus cerere de apel împotriva hotărârii judecătorei Criuleni din 28 octombrie 2015, solicitând repunerea în termenul de apel, admiterea apelului, casarea hotărârii judecătorei Criuleni din 17 noiembrie 2014 cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „Elia” și admisă acțiunea reconvențională depusă de Dumitru Boaghe.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, s-a respins cererea privind repunerea în termen și s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru, din motiv că apelul a fost depus în afara termenului legal, iar instanța a refuzat repunerea în termen.

La 13 decembrie 2016 avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, și a indicat că nu este de acord conținutul acesteia, fiind încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural, concluziile expuse fiind în contradicție cu circumstanțele concrete și reale ale pricinii.

Sustine că instanța de apel nu a examinat cererea de repunere în termen conform situației existente de fapt și a argumentelor invocate de către apelant, iar reieșind din prevederile art.13 al Convenției CtEDO recurentului i s-a încălcat dreptul al un recurs efectiv, art. 20 din Constituția Republicii Moldova, art. 5 Codul de procedură civilă.

Consideră că prin soluția emisă de către instanța de apel i se încalcă grav principiul accesului liber la justiție și dreptul la un proces echitabil.

Potrivit art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs relevă următoarele.

Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea contestată la 30 noiembrie 2016.

Cererea de recurs a fost depusă la 13 decembrie 2016, respectiv reieșind din prevederile art.425 din Codul de procedură civilă recursul este depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 426 alin. (1) și (3) din Codul de procedura civilă, recursul împotriva încheierii se depune și se examinează în modul stabilit de prezentul capitol, cu excepțiile stabilite de prezenta secțiune.

Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Analizând legalitatea încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele motive.

Cu referire argumentele recurentului privind încălcarea dreptului la justiție prin restituirea apelului, se reține următoarele.

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Materialele dosarului atestă că, la 28 octombrie 2015 instanța de fond a pronunțat dispozitivul hotărârii judecătorești pe cauza dată.

La 05 noiembrie 2015 avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru a depus apel, însă din lipsa împuternicirilor instanța de apel a dispus restituirea apelului ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Nefiind de acord cu această soluție, avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru, a declarat recurs.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2016 s-a respins recursul declarat de avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru și s-a menținut soluția instanței de apel.

Ulterior, la 27 iunie 2016 avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru a depus apel.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de *30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, reieșind din norma citată mai sus termenul legal de declare a apelului, pentru apelant a expirat la **27 noiembrie 2015, inclusiv**.

Potrivit alin. (2) art.362 Codul de procedură civilă termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărârea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărârii. Pentru moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu sau pentru cei dispăruți fără urmă termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul.

(3) Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

Respectiv, conform prevederilor art.116 Codul de procedură civilă repunerea în termen este posibilă în caz dacă se depune cerere de către persoana, care a omis

acest termen din motive întemeiate cu anexarea probelor, ce argumentează această cerere.

La caz, Colegiul constată că instanța de apel corect a constatat că cererea de repunere în termenul de apel este nefondată.

Argumentul recurentului precum că, după recepționarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 22 iunie 2016 a cunoscut despre încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, iar până atunci nu putea să cunoască care va fi soluția, și astfel a înaintat repetat apelul după examinarea recursului, Colegiul îl consideră neîntemeiat.

Or, asemenea argumente nu pot fi relevante, dat fiind faptul că atât apelantul Boaghe Dumitru cât și apărătorul acestuia au cunoscut despre soluția instanței, chiar din data pronunțării dispozitivului hotărârii, adică din 28 octombrie 2015.

Însă din motiv că, la depunerea apelului inițial declarat de avocatul Crețu Doina în interesele apelantului Boaghe Dumitru, nu s-a verificat împuternicirile acestuia, iar ca consecință acesta a fost restituit, nu poate constitui motiv întemeiat și temei de repunere în termen a apelului, depus ulterior după înlăturarea neajunsurilor.

Instanța de recurs menționează că, termenele de drept procesual au în vedere întocmirea unor acte de procedura *ori, exercitarea căilor de atac sub sancțiunea stingerii dreptului procesual neexercitat în termen.*

Termenele procedurale prin existența lor nu fac altceva decât să asigure certitudinea drepturilor și stabilitatea raporturilor juridice, fapt ce duce în mod evident la respectarea principiului legalității, pe de o parte, și a interesului părților de a-și pregăti temeinic apărarea, astfel încât să nu fie supuse unor sancțiuni severe, pe de altă parte.

Decăderea reprezintă sancțiunea procesuală ce constă în pierderea dreptului privitor la declararea unei căi de atac sau la îndeplinirea unui alt act de procedura, neexercitat în termenul prescris de lege.

Potrivit jurisprudenței CtEDO dreptul de acces la o instanță poate fi astfel supus, în anumite circumstanțe, unor *restricții legitime*, cum ar fi termenele legale pentru prescripție (*Stubbings și alții împotriva Regatului Unit* pct. 51 -52).

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termenul de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. Un asemenea motiv ar putea fi, spre exemplu, necomunicarea hotărârii luate în proces de către autoritățile competente ale statului. Chiar și atunci, totuși, posibilitatea repunerii în termen nu ar fi nelimitată, dată fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

Art.116 alin.(4) Codul de procedură civilă, statuează că repunerea în termen nu poate fi dispusă decît în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură, la caz nu este aplicabilă deoarece recurentul nu a invocat împrejurări care l-au împiedicat a declara apelul în termenul legal.

Corect a reținut instanța de apel că motivele repunerii în termen nu sunt de natură de a repune apelantul în termenul de declararea apelului.

Astfel, depunerea cererii de apel împotriva hotărârii din 25 octombrie 2015, la 27 iunie 2016, peste opt luni, demonstrează o neglijență a drepturilor procedurale stipulate în legislația națională.

În speță, soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că, ține de obligația apelantului de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță (cazul *Van Hani versus Germania* nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cazul în care accesul la instanță este restricționat prin lege sau în fapt, Curtea examinează dacă restricția atinge fondul dreptului și, în special, dacă urmărește un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat: *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, pct. 57.

În cazul în care restricția este compatibilă cu principiile stabilite, nu rezultă nicio încălcare a art. 6 § 1.

Colegiu reține că, pentru a se putea cere repunerea în termenul de declarare a apelului, partea trebuie sa facă dovada existenței unei împrejurări mai presus de voința sa, deci a unei împrejurări care sa excludă culpa părții respective, însă se constată contrariul.

În afară de aceasta, în conformitate cu art. 56 alin. (3) și 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Instanța de recurs notează că, instanța de apel, corect a concluzionat despre restituirea cererii de apel declarată de avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru deoarece apelantul a omis termenul legal de contestare a hotărârii judecătorești, precum și motive întemeiate privind repunerea în termen a apelului nu s-au constatat.

În această privință, Colegiul de asemenea menționează că, prin prisma jurisprudenței CEDO (Cauza Melnic împotriva Republicii Moldova (Hotărârea din 14 noiembrie 2006), Cauza Ceachir împotriva Republicii Moldova (Hotărârea din 15 ianuarie 2008), neprezentarea de către instanța de judecată a motivelor pentru repunerea apelului în termen *sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel*

reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 din CEDO.

Având în vedere cele expuse, încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016 este întemeiată și legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și cu respectarea normelor de drept procedural, și urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 427 lit. a) art.428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 30 noiembrie 2016, prin care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Crețu Doina, în interesele lui Boaghe Dumitru.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Galina Stratulat

judcători

Sveatoslav Moldovan

Dumitru Mardari